

Ny bog om Israel-Palæstina-konflikten: Mere kampskrift end kortlægning

Ilan Pappé. Foto: The Doha Institute.

HANS HENRIK FAFNER

Udlandsredaktør

24.03.2025

NY BOG // ANMELDELSE – Den israelsk-britiske historiker Ilan Pappé har skrevet en kort historie om konflikten mellem israelere og palæstinensere. Den skæmmes desværre af mange unøjagtigheder.

En kort historie om Israel-Palæstina-konflikten

Forfatter: Ilan Pappé

På dansk ved Birgitte Rahbek

Forlag: *Klim*

Bogen er udkommet

I israelsk historieskrivning går en lille gruppe faghistorikere under betegnelsen de nye historikere. Det er ikke noget tæt knyttet broderskab, men et antal forskere, der i løbet af 1980'erne begyndte at rejse velbegrundet tvivl om den zionistiske narrativ og

navnlig de næsten mytologiske beretninger fra tiden omkring statens oprettelse i 1948.

For et demokratisk samfund var det velgørende, og folk som Benny Morris og Avi Shlaim bedrev banebrydende forskning og skrev bøger og afhandlinger, der med god grund kan betragtes som klassikere.

I denne kreds befandt Ilan Pappé sig også, og også han leverede varen. Men mens eksempelvis Shlaim i en alder af 79 stadig holder den videnskabelige fane højt fra sit professorat ved Oxford University, har Pappé taget en noget anden retning. Han er fortsat produktiv, men har gennem årene bevæget sig i retning af, hvad man må betragte som politiske manifeste.

Bogens forside.

Bosætterkolonialisme

I sin seneste bog giver Ilan Pappé en kortfattet gennemgang af den israelsk-palæstinensiske konflikt, og det er for så vidt en udmærket idé, selvom bogen egentlig lægger sig snublende tæt op ad en tilsvarende bog, *Den korte historie om Israel og Palæstina*, som udkom i dansk oversættelse for godt et år siden.

Konceptet er det samme, nemlig en gennemgang af den israelsk-palæstinensiske konflikt, hvor titlen i den ene bogs første kapitel er *Konfliktens oprindelse*, mens

Det giver ingen mening at anklage bogen for at sympatisere med terror, men man skal bare være klar over, at dette snarere er et politisk kampskrift end egentlig historieskrivning

Det har Pappé naturligvis et bud på, og derfra fører han os gennem en række af konfliktens mange krinkelkroge – helt op til Gazakrigen, som synes at være Pappés egentlige grund til at skrive bogen.

Den røde tråd gennem hele beretningen er, at ”det giver ingen mening at tale om fred, som om begge parter er lige skyldige, når den proces, vi i virkeligheden taler om, er afkolonisering”, som han skriver i bogens konklusion. Det er en tekst med stærke holdninger. Det er naturligvis helt legitimt, og det giver ingen mening at anklage bogen for at sympatisere med terror, men man skal bare være klar over, at dette snarere er et politisk kampskrift end egentlig historieskrivning.

En del snubletråde

Det mest generende er nok, at man som læser temmelig ofte bliver ladet i stikken. Ganske kort inde i bogen skriver Pappé således, at zionismen var begyndt i det 16. århundrede som et evangelisk projekt i Europa. Det kunne faktisk være en interessant tese, som dog aldrig rigtig forklares.

Man får at vide, at de især var aktive i USA og Storbritannien. Denne anmelder formodede, at der var tale om en slåfejl, og at der egentlig skulle have stået ”det 19. århundrede”, hvor denne udvikling ganske rigtigt fandt sted, men i den engelske original skriver Pappé altså ”in the sixteenth century”. Den slags ubegribeligheder, der skaber utryghed ved læsningen.

På samme måde kan man godt få en lidt skæv opfattelse af begivenhederne, der i 1921 førte til voldelige sammenstød og tab af menneskeliv på begge sider.

”Jeg påstår ikke, at jeg har alt med,” skriver Pappé i indledningen, og det kan man jo kun give ham ret i. Det er navnlig nuancerne, han har glemt at få med

Hos Pappé læser man om ”jødiske bosættere”, der marcherede gennem et palæstinensisk kvarter i udkanten af Jaffa for at markere 1. maj. Historievidenskaben

har stadig vanskeligt ved at kortlægge dagens dramatiske begivenheder nøjagtigt, men sikkert er det, at det hele startede med sammenstød inde i Tel Aviv mellem en demonstration, som Arbejderpartiet havde annonceret, og aktivister fra MPS, et ganske lille jødisk kommunistparti, der arbejdede for at gøre Palæstina til en bi-national sovjetrepublik.

Det er tilsyneladende disse folk, Pappe beskriver som bosættere, for da politiet fik adskilt de to grupper inde i Tel Avivs gader, trak kommunisterne sig tilbage til Manshiyeh, et kvarter mellem Tel Aviv og Jaffa. Her brød den lokale arabiske befolkning sig ikke om MPS og gruppens bolsjevikiske holdninger, så det kom til nye sammenstød. Det var dog først, da britisk politi, anført af kommissær Tewfik Bey, en palæstinenser i britisk tjeneste, affyrede varselsskud, at dagen for alvor udviklede sig i blodig retning.

Jaffa i 1921. Foto: Shemer Historic Preservation in Israel

På side 28 finder vi en anden kryptisk forklaring: ”Vi kan se, hvordan de to samfund blev behandlet ved at se på den britiske politik i forhold til de højere uddannelser. Mandatadministrationen gjorde det muligt for det jødiske samfund at opretholde det allerede eksisterende universitet, Technion, i Haifa, og i 1918 byggede man Det Hebraiske Universitet i Jerusalem; det blev åbnet i 1925. Der blev derimod ikke sat midler af til at bygge universiteter til palæstinenserne.”

Det er sandt, at briterne ikke byggede universiteter til palæstinenserne, men de løftede heller ikke mange fingre for at virkeliggøre planerne om Det Hebraiske Universitet.

“I denne bog mangler balancen i overvejende grad. Det skal dog ikke afholde nogen fra at læse den, men man skal blot holde sig for øje, at det er og bliver en fortolket version af historien

De første tanker om et jødisk universitet blev luftet af Zvi Hermann Shapira, der i 1880'erne var professor i matematik ved universitetet i Heidelberg, og midlerne til byggeriet blev fremskaffet ved, at intellektuelle kapaciteter som Martin Buber, Albert Einstein og Sigmund Freud rejste rundt og skaffede bidrag fra private donorer. Desuden startede selve byggeriet fire år før, den britiske mandatadministration overhovedet blev etableret, så den britiske forskelsbehandling er altså lidt vanskelig at få øje på. Den slags snubletråde er der en del af i Pappes skildring.

En fortolket version af historien

Bogen og dens budskab ville altså stå stærkere, hvis der var bedre styr på det faktuelle og det reflekterende. I et tidligere værk, *The Rise and Fall of a Palestinian Dynasty* (Saqi Books, 2010), leverer han en fremragende skildring af familien Husseini, og her forholder han sig så tilstrækkeligt kritisk til sit emne, at han ikke afholder sig fra at beskrive, hvordan den interne splid mellem de gamle palæstinensiske familier på afgørende punkter forhindrede en samlet palæstinensisk stillingtagen i den hurtigt tilstundende konflikt. Og han beskriver, hvordan netop en af Husseinierne, som var borgmester i Jerusalem, gladeligt frasolgte jord til zionisterne, og det udelukkende for økonomisk gevinst.

I denne bog mangler balancen i overvejende grad. Det skal dog ikke afholde nogen fra at læse den, men man skal blot holde sig for øje, at det er og bliver en fortolket version af historien. ”Jeg påstår ikke, at jeg har alt med,” skriver Pappé i indledningen, og det kan man jo kun give ham ret i. Det er navnlig nuancerne, han har glemt at få med.

Dagens udvalgte

Ilan Pappé

Israel

Israel-Palæstina-konflikten

Palæstina

HANS HENRIK FAFNER

Hans Henrik Fafner (f. 1957) er POV's udlandsredaktør. Han er journalist med fast base nord for Tel Aviv. Han har gennem de sidste 25 år – bl.a. som korrespondent for Dagbladet Information og sidenhen Weekendavisen – skrevet om Israel og Mellemøsten.